

■ *Mən pambıqçı ailəsində anadan olmuşam, ali təhsil-liyəm. Uzun müddət pambıqçılıq sahəsində çalışma-ğım nəticəsində bu sahənin əsas inkişaf istiqamətləri-ni, məhsulun istehsalı, emalı və satışı prinsiplərini, eləcə də idarəetmə strukturunu mükəmməl bilirəm.*

yetirməsi və bu sahənin yenidən inkişaf etdirilməsi ilə əlaqədar tapşırıqlar verməsi bizi xeyli ruhlandırır və artıq böyük hə-vəs və inamla əkinə hazırlıq iş-lərinə başlamışıq.

Pambıqçılığın inkişaf etdiril-məsi işsizlik probleminin aradan qaldırılmasında böyük rol oyna-yacaq. Bu sahənin daha da geniş-ləndirilməsi ölkədə yeni sənaye müəssisələrinin, məsələn, toxu-culuq və digər yüngül sənaye müəssisələrinin yaradılmasına kömək edəcək. Bu da yeni iş yerlərinin açılması deməkdir. Di-gər tərəfdən, əvvəllər ölkəmiz-də fəaliyyət göstərən, son illər işə pambıq istehsalının kəskin azalması ilə əlaqədar fəaliyyətini dayandıran müəssisələr yenidən bərpa olunacaq.

Pambıq məhsullarından həm də yeyinti sənayesində istifadə

kişafı ilə əlaqədar tövsiyə və tapşırıqlarından sonra biz əkin sahəsini 3 dəfə artırmışıq. Bu il 2018 hektar sahədə pambıq ye-tişdirmək üçün 402 fermerlə müqavilə bağlamışıq. Sahələri şumlamaq və əkin aparmaq üçün fermerlərə 250 min manat avans vermişik. Ümumiyyətlə, 500 min manat güzəştli kredit verilməsini nəzərdə tutmuşuq. İşçilərin sayını artırmağı da qə-rara almışıq. Hazırda MMC-də 45 nəfər çalışır. Mövsümi işlərdə daha 65 nəfər işə qəbul olu-nacaq.

Pambığın əkilib-becərilməsi böyük zəhmət tələb edir. Bu iş-də texnikaya böyük ehtiyac var. Hazırda bizim MMC-nin Aqrö-lizinq xətti ilə 5 ədəd CON DE-ER pambıqçıyan maşına, 5 ədəd Pnevmatik çiyidsəpənə, 5 ədəd becərmə, 5 ədəd şum və 5 ədəd

Pambıqçılıq çox gəlirli sahədir

Əhali bu bitkini əkib-becərməklə yenə də böyük mənfəət əldə edəcək

Qeyd etmək istəyirəm ki, so-vet dövründə-planlı təsərrüfat sistemində, digər sahələr kimi, pambıqçılıq sahəsi də inkişaf edirdi. Məhsulun sifarişçisi olan dövlət kolxoz və sovxozları la-zımı istehsal vasitələri ilə təmin edirdi. Dövlət hesabına torpaq-larda meliorasiya işləri aparılır və suvarma sistemi tələbatı tam ödəyirdi. İstehsal olunan xam pambıq dövlətin emal müəssisə-lərində vaxtında emal olunaraq, mərkəzləşdirilmiş qaydada satılırdı. İstehsalçılar da heç bir problemlə qarşılaşmadan məhsulun pulunu vaxtında ala bilirdilər.

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra bir müddət ölkədə yaranmış hərc-mərclik bütün sahələr kimi, kənd təsərrüfatına da mənfəətini göstərdi. Bir vaxtlar respublikamıza külli miqdarda vəsait gətirən, əhalinin dolanışığı, gəlir mənbəyinə çevrilən "ağ qızıl" istehsalı da tədricən unuduldu. Torpaqlar kəndlilərə verildikdən, kolxoz və sovxozlar dağıldıqdan sonra pambıq əkinində də sərbəstlik yaran-dı. Texnika, mineral kübrələr və məhsulu satmaq üçün bazar olmadıqdan pambıqçılığa olan marağ ildən-ildə zəiflədi. Bundan sonra zavodların istehsal gücü azaldıldı və bu məhsulun bazarında dur-gunluq yarandı.

Altı il əvvəl Milli Məclisdə "Pambıqçılıq haqqında" Azər-baycan Respublikasının Qanunu qəbul olunanda fikirləşdim ki, bu strateji məhsulun inkişafı ye-nidən dövlətin diqqət mərkəzi-nə çevriləcək və "ağ qızıl"ın əvvəlki şöhrəti qaytarılacaq. Çünki bu qanunun əsas məqsədi dövlət proqramları əsasında ölkədə pambıqçılığın, yüngül sənayenin inkişaf etdirilməsinə, pambıq istehsalı ilə emalı ara-sında münasibətlərin bazar iqtisadiyyatına uyğun tənzimlənməsinə, regionlarda əhalinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəl-dilməsinə və torpaqdan səmərəli istifadə olunmasına hüquqi, təşkilati və iqtisadi zəmin yaratmaqdır. Bununla da ölkədə yeni iş yerlərinin yaradılması istiqə-

mətində də əsaslı dönüş yarana-caqdı. Çünki Aran zonasında yaşayanlar pambığın necə qiymətli bitki olduğunu çox yaxşı bilir. Məndə belə bir ümid yaranmışdı ki, bu qanunun qəbul olunma-sı və həyata keçirilməsi nəticə-sində pambıqçılıqla bağlı olan normativ-hüquqi sənədlər yeni-dən işlənəcək, müvafiq dövlət proqramları qəbul olunacaq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrli-yi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin birinci rübünün sosi-al-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında dövlət başçımı-zın digər sahələr kimi, pambıqçı-lığın da inkişafının zəruriliyini qeyd etməsi və bununla əlaqədar qarşıya konkret vəzifələr qoyma-sı məndə bu sahədə əsaslı dönüş yaranacağına böyük inam yaratdı. Ölkə başçısı bildirmişdir ki, kənd təsərrüfatının sürətlə inkişaf edən sektorlarını genişləndir-məliyik, ilk növbədə pambıqçılı-ğı. Çünki pambıq elə məhsuldir ki, onun üçün bazar axtarmağa ehtiyac yoxdur.

Pambıqçılıq strateji əhəmiy-yətli, əməkintutumlu və iqtisadi cəhətdən səmərəli istehsal sa-həsidir. Bu məhsula dünyada böyük ehtiyac var. Pambıq məhsulunu birjalarda satmaq üçün heç bir problem yoxdur. Pambı-ğa dünya bazarında həmişə tə-ləbat olub. Ulu öndər Heydər Əliyev pambıqçılığın inkişafına həmişə böyük önəm verib. Təsədüfi deyilki, bir vaxtlar Heydər Əliyevin zəhməti, səy-ləri nəticəsində pambığın isteh-salı Azərbaycanda bir milyon tona qalxmışdır.

Ötən il respublikamızda pambıq istehsalı xeyli azaldı. Təsə-vür edin ki, bir vaxtlar bir mil-yon tondan artıq pambıq toplanan Azərbaycanda cəmi 35 min ton pambıq yığılmışdı. Bu geril-mə pambıq məhsulu istehsalı ilə məşğul olan zavodları da pis vəziyyətdə qoydu. Təbii ki, za-vodlar işləməyəndə iş yerlərinin sayı da azalır. Bütün bunlardan sonra dövlət başçımızın pambıq-çılığın inkişafına xüsusi diqqət

olunur. Ölkənin ərzaq təhlükə-sizliyi həmişə dövlətin nəzarətində saxlanılmaqla tənzimlənir. Bu baxımdan "2008-2015-ci il-lərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı" da qəbul olunmuşdu. Bildiyiniz kimi, pambıq texniki bitki olsa da, onun toxu-mundan — çiyiddən emal olun-maqla, ərzaq üçün pambıq yağı və heyvandarlıq üçün qiymətli yem istehsal olunur. Yüksək səviyyədə rafinə olunmuş pambıq yağı və digər məhsullar daxili və xarici bazarlarda satılır.

Rəhbərlik etdiyim "Şamo" MMC, əsasən, pambıq istehsalı ilə məşğuldur. Fəaliyyət göstər-diyimiz 5 il ərzində pambıqçılı-ğın inkişafı ilə məşğul olmuşuq. Bu sahədə müəyyən çətinliklərlə qarşılaşsaq da, ruhdan düşmə-dik. Ümid edirdik ki, respublika-mızda "ağ qızıl"ın əvvəlki şöhrəti yenidən bərpa olunacaq. Artıq həmin gün yetişdi. Onu da qeyd edim ki, fəaliyyət göstər-diyimiz 5 il ərzində 10 min 400 ton pambıq istehsal etmişik. Bu qədər məhsulun emalı zamanı 3 min 700 ton mahlıç, 5 min 300 ton çiyid, tiftik əldə etmişik. İstehsal etdiyimiz məhsulları həm daxili, həm də xarici bazarlarda satmışıq. Bu müddət ərzində 450 min manat vergi və sosial ödəmələrə vəsait ayırmışıq. Bu da dolayısı ilə dövlət büdcəsinə köçürmə deməkdir. "Şamo" MMC-nin nəzdində yaratdığımız pambıq zavodunun illik emal gücü 20 min tondur. Demək, biz yaradılmış fürsətdən istifadə edib həm əkin sahəmizi genişləndirə, həm də işçilərin sayını artırmaqla bilirik.

Ötən il fermerlərlə 700 hek-tarda pambıq əkib-becərilməsi üçün müqavilə bağlamışdıq. Bu qədər sahədən 1500 ton məhsul topladıq və 580 ton mahlıç istehsal etdik. Məhsulumuzu iplik emalı üçün Sumqayıt "İnter Textil"ə və Türkiyədəki müəssisəyə satdıq.

Möhtərəm Prezidentimizin Nazirlər Kabinetinin 9 aprel tarixli iclasında pambıqçılığın in-

neqliyyat traktoruna ehtiyacı var. Ümid edirəm ki, möhtərəm Prezidentimizin pambıqçılığın inkişafına xüsusi önəm verdiyi bir vaxtda, bizim də kənd texni-kasına olan ehtiyacımız təmin olunacaq. Bu, həm məhsuldarlı-ğın, həm də işçilərin sayının artmasında böyük rol oynaya-caq.

Əkin sahəsini genişləndir-mək və məhsuldarlığı artırmaq üçün bütün imkanlardan istifa-də edirik. Bunu pambıqçılıqla məşğul olanların qarşısına konkret vəzifə kimi qoyan dövlətimizin başçısı Nazirlər Kabi-netinin 9 aprel tarixli iclasında demişdir: "Bu il mən qarşıya vəzifə qoymuşam ki, 50 min hektar əkiləsin və əkin yəqin ki, yaxın zamanlarda başlanacaq-dır. Əgər keçən il biz 35 min ton pambıq yığa bilmisəydik, bu il 50 min hektar əkilərsə və məhsuldarlığı lap aşağı səviy-yədə, 20 sentnerdən götürsək, bu, 100 min ton pambıq edəcə-k-keçən ildəkindən üç dəfə çox. Ancaq indi yeni texnologiyalar, o cümlədən suvarma texnologiyaları mövcuddur və biz məhsuldarlığı artırmaqla daha da böyük nəticəyə çata bilirik. 1970-1980-ci illərdə 200-250 min hektar pambıq əkilirdi, ke-çən il 18 min hektar. Ona görə, məhsuldarlığın artırılması və əkin sahələrinin dövrüyyəyə buraxılması, normal suvarma-nın təmin edilməsi, toxumla təminat məsələləri öz həllini tap-malıdır və biz bu il 100 min ton pambıq gözləyirik. Ancaq bir il ərzində, gələn ilin əkininə qə-dər bütün lazımı tədbirlər gör-ülməlidir ki, 2017-ci ildə, — mən indi rəqəm demək istəmirəm, — Azərbaycanda 100 min tondan bir neçə dəfə çox pambıq yığılmalıdır. Pambıq satıla-caq, ölkəmizə lazım olan valyuta gələcəkdir".

Yaşar HÜSEYNOV,
Saatlı rayonunda fəaliyyət
göstərən "Şamo"
MMC-nin direktoru